

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2023-04-25 Nr. TTP-5

Vilnius

Posėdis įvyko 2023-04-25.

Posėdžio pirmininkas Vytautas Šilinskas.

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė.

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Aušra Gratulevičienė – Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės patarėja, Vytautas Šilinskas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Martynas Šiurkus – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Gediminas Norkūnas – finansų viceministras, Audronė Miknevičienė – Finansų ministerijos Finansų politikos departamento vyresn. patarėja, Ieva Valeškaitė – ekonomikos ir inovacijų viceministrė, Titas Budreika – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Viešosios politikos sprendimų ir duomenų analizės grupės vadovas.

Profesinių sąjungų atstovai: Inga Ruginienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė, Dalia Jakutavičė – Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkė, Aleksandras Posochovas – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Artūras Černiauskas – Lietuvos geležinkelininkų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Rimtautas Ramanauskas – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Ričardas Garuolis – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Arvydas Dambrauskas – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos pirmininkas, Mantas Stanžys – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos teisininkas.

Darbdavių organizacijų atstovai: Aurelija Gabrielė Maldutytė – Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidiumo narė, Ričardas Sartatavičius – Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius, Eigilė Čygaitė-Elzbergienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos Verslo aplinkos ir ekonomikos departamento vyr. ekspertė, Monika Gabalytė – asociacijos „Investors' Forum“ Politikos ir korporatyvinių reikalų vadovė, Andrius Romanovskis – Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas, Ineta Rizgelė – Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė, Aušra Žliobaitė – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Kooperacijos ir teisės skyriaus vedėja.

Kiti asmenys: Aurelijus Dabušinskas – Lietuvos banko Ekonomikos departamento direktorius, Ernestas Virbickas – Lietuvos banko atstovas, Jurgita Zajankauskaitė – Lietuvos banko atstovė, Rimantas Stanevičius – Advokatų kontoros „Ellex Valiūnas ir partneriai“ ekspertas, Gediminas Rainys – Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos patarėjas ekonomikos klausimais, Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė, Emilis Ruželė – Lietuvos verslo konfederacijos generalinio direktoriaus pavaduotojas, Algirdas Zvicevičius – Lietuvos komercijos ir kooperacijos darbuotojų profesinės sąjungos vadovas, Bronius Bučelis – UAB „Kauno autobusai“ darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Vilius Kriaučiūnas – Lietuvos verslo konfederacijos politikos patarėjas, Diana Jonėnienė – Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto biuro patarėja, Povilas Drižas – Tarptautinio transporto ir logistikos aljanso generalinis sekretorius, Tadas Gudaitis – Lietuvos investicinių ir pensijų fondų asociacijos vadovas, Marija Varasimavičienė – Lietuvos metalistų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkė, Inga Buškutė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Pensijų grupės vadovė, Ūla Urbaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo grupės patarėja, Agnė Nakčerienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Tautvydas Zesas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėjas, Mariana Žiukienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vedėja, Linas

Lasiauskas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus patarėjas.

Darbotvarkė.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Dėl minimalios mėnesinės algos 2024-iems metams nustatymo prielaidų.
2. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos išvados Lietuvos Respublikos Seimo valdybai dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2166 (*po Darbo santykių komisijos posėdžio*).
3. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų.
4. Siūlymai dėl pensijų kaupimo.
5. Dėl darbdavių ir profesinių sąjungų organizacijų atstovų delegavimo į Tarptautinės darbo organizacijos konferencijos 111-ąją sesiją.
6. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Vytautas Šilinskas, pradėdamas posėdį paklausė, ar Trišalės tarybos nariai pritaria posėdžio darbotvarkei.

Trišalės tarybos nariai pritarė.

NUTARTA. Patvirtinti 2023 m. balandžio 25 d. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę.

Neprišijungus 1-ojo darbotvarkės klausimo pranešėjams, buvo pasiūlyta sukeisti vietomis darbotvarkės 1-ąją ir 2-ąją klausimus.

1. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos išvados Lietuvos Respublikos Seimo valdybai dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2166 (*po Darbo santykių komisijos posėdžio*).

Rimantas Stanevičius, Darbo santykių komisijos (toliau – DSK) pirmininkas, informavo, kad posėdžiu metu vyko vaisinga diskusija. Nurodė, kad DSK posėdyje taip pat dalyvavo projekto autorius Seimo narys Gintautas Paluckas. DSK pirmininkas pristatė 2023 m. balandžio 12 d. posėdyje priimtą nutarimą, informuodamas, kad šalių nuomonės išsiskyrė. Buvo nutarta: „*Fiksuoti socialinių partnerių nuomonės dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos išvados Lietuvos Respublikos Seimo valdybai dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2166: 1. Profesinių sąjungų atstovai pritaria Įstatymo projektui. 2. Darbdavių ir Vyriausybės atstovai nepitaria Įstatymo projektui. 3. Darbdavių, profesinių sąjungų ir Vyriausybės atstovai pritarę naujo įstatymo projekto ruošimui dėl darbuotojų lojalumo skatinimo (t. y. bendrai skaičiuojamo darbo stažo papildomų atostogų tikslais) darbuotojams judant vienos įmonių grupės viduje.*“ Taip pat nurodė pagrindinius nepritarimo šiam įstatymo projektui argumentus: nelieta lojalumo faktoriaus; neliktų galimybės socialiniam dialogui, socialinių partnerių tarimuisi; nebuvo išsigilinta ir išsiaiškinta, kaip šis pakeitimas veiktų praktikoje, t. y. kokia administracinė našta būtų uždėta verslui, lyginant su gaunama nauda.

Vytautas Šilinskas pasiūlė pritari Darbo santykių komisijoje sutartai formuluotei, kurioje matyti, kad šalių nuomonės išsiskyrė bei pateikiamas pasiūlymas, kuriam pritarę visos šalys.

Trišalės tarybos nariai pritarė.

NUTARTA. Pritarti Darbo santykių komisijos 2023-04-12 posėdžio metu priimtai išvados formuluotei:

Fiksuoti socialinių partnerių nuomonės dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos išvados Lietuvos Respublikos Seimo valdybai dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2166:

1. Profesinių sąjungų atstovai pritaria Įstatymo projektui.
2. Darbdavių ir Vyriausybės atstovai nepritaria Įstatymo projektui.
3. Darbdavių, profesinių sąjungų ir Vyriausybės atstovai pritarę naujo įstatymo projekto ruošimui dėl darbuotojų lojalumo skatinimo (t. y. bendrai skaičiuojamo darbo stažo papildomų atostogų tikslais) darbuotojams judant vienos įmonių grupės viduje.

2. SVARSTYTA. Dėl minimalios mėnesinės algos 2024-iems metams nustatymo prielaidų.

Aurelijus Dabušinskas, Lietuvos banko Ekonomikos departamento direktorius, pristatė skaidres „Lietuvos banko skaičiavimai dėl MMA dydžio 2024 metams“ (*skaidrės pridėamos*). Pranešėjas pirmiausiai pateikė darbo rinkos apžvalgą, vėliau pateikė naujausias prognozes, pristatė atliktus skaičiavimus dėl minimalios mėnesinės algos (toliau – MMA). Nurodė, kad Lietuvos banko skaičiavimais pagal Trišalėje taryboje sutartą metodiką, MMA kitais metais galėtų būti 952,84 Eur (galėtų augti 112,84 Eur arba 13,4 proc.). Nurodė, kad, jei dabar reikėtų priimti sprendimą, Lietuvos bankas nemato didelių rizikų, kodėl nebūtų galima nuspręsti didinti MMA tiek, kiek rodo šis paskaičiavimas. Apibendrinamas jis sakė, kad Lietuvos bankas šia formule siūlo remtis ir toliau, nes nemato svarių priežasčių, kodėl reikėtų nuo jos reikšmingai nukrypti. Pasak jo, MMA laikoma instrumentu, skirtu mažinti pajamų nelygybę, kylančią iš darbo užmokesčio raidos tendencijų.

Andrius Romanovskis padėkojo už pristatymą ir paklausė, ar būtų galima susitarti, kad Trišalė taryba per gegužės mėnesį, vėliausiai iki birželio vidurio pabando susitarti dėl MMA dydžio ir Vyriausybė galėtų patvirtinti MMA dydį kitiems metams iki birželio 15 d. Kaip vieną didžiausių problemų jis įvardino tai, kad dydžio nustatymas yra nukeliamas į metų pabaigą. Taip pat klausė, gal galima susitarti, kad MMA nustatinėtų Trišalė taryba įsipareigojant susitarti dėl dydžio. Gal tokiu būdu pavyktų depolitizuoti šį klausimą.

Rimtautas Ramanauskas klausė, kurioms pramonės šakoms prognozuojami sunkumai. Pasitikslino, ar prognozuojamas eksporto sumažėjimas taip pat susijęs su minėtomis pramonės šakomis. Taip pat klausė dėl darbo užmokesčio skaičiavimo pramonės įmonėse.

Ričardas Sartatavičius sakė, kad dabar pats laikas grįžti prie MMA skaičiavimo formulės peržiūrėjimo, jos keitimo. Kalbėjo, kad, atsižvelgiant į ES direktyvą dėl MMA nustatymo, reikėtų tobulinti MMA skaičiavimo formulę.

Ingos Ruginienės nuomone, nėra jokio pagrindo keisti dabartinę MMA skaičiavimo formulę. Kalbėjo, kad ji yra tinkama ir gera bei atitinka ES direktyvos sąlygas. Taip pat ji atkreipė dėmesį, kad MMA ir VDU santykis kasmet yra mažesnis nei turėtų būti, nes remiamasi prieš tai buvusiais duomenimis, o taikoma bus kitais metais. Pabrėžė, kad tai lemia ankstyvas klausimo svarstymas. Kalbėjo, kad, jei darbdavių pusė sutiktų su Lietuvos banko pasiūlytu dydžiu, susitarimas galėtų būti greitai pasiektas, tačiau, jei derybos vyktų dėl to, kad dydis būtų sumažintas, sprendimo priėmimas užtruks.

Ievos Valeškaitės nuomone, apskaičiuojant MMA reikėtų atsižvelgti ne tik į didžiausią santykį tarp VDU ir MMA turinčias ES valstybes, bet ir į kitas Baltijos šalis, paminėjo Estiją. Kalbėjo apie produktyvumo augimą. Taip pat ji sakė, kad ateityje drauge su MMA galėtų būti svarstomas ir neapmokestinamų pajamų dydžio (NPD) didinimas.

Ričardas Garuolis klausė, koks yra realusis atlyginimų sumažėjimas. Taip pat klausė, koks paskutiniai duomenimis yra darbo našumas Lietuvoje, lyginant su kitomis ES valstybėmis. Išsakė nuomonę, kad atliekamos prognozės nebūna tikslios. Sakė, kad jį stebina darbdavių pozicija dėl MMA, kalbėjo apie verslų pelnus.

Inga Ruginienė kalbėjo, kad į MMA skaičiavimo formulę keliamas 6,8 proc. mažesnis VDU, atėmus „mistinius“ priedus, nors Lietuvoje VDU apskaičiuojamas su visais priedais ir priemokomis.

Ričardas Sartatavičius kalbėjo, kad kuo daugiau darbdaviai uždirbs pelno, tuo visiems bus geriau. Taip pat jis pabrėžė, kad nesako, kad nereikia didinti MMA, o sako, kad reikia patikslinti formulę. Didelę reikšmę turi našumas, o šiandien formulėje jo nėra. Mano, kad šiuo klausimu dar reikia tęsti diskusijas.

Andrius Romanovskis prašė pakomentuoti tai, kad Lietuvos banko pateiktos prognozės yra labai optimistinės ir besiskiriančios nuo kitų institucijų prognozių. Klausė Vyriausybės pusės, ar galima būtų per gegužės mėnesį darbdaviams ir profesinėms sąjungoms vesti derybas, t. y. ar galima sutarti dėl tokio proceso.

Arvydas Dambrauskas kalbėjo apie teisingą atlyginimą, apie tarptautinių įsipareigojimų siekį.

Aurelija Maldutytė sakė pritarianti formulės peržiūrėjimui, pabrėžė, kad jau praeitais metais buvo pradėta apie tai diskutuoti. Kvietė ieškoti geriausio varianto.

Aurelijus Dabušinskas atsakė, kad šiek tiek sulėtėjimo matoma pramonėje, paminėjo chemijos, vaistų, baldų šakas. Pabrėžė, kad peržiūrint prognozes, nebuvo matomas poreikis jas dirbtinai bloginti taip priartinant prie kitų institucijų prognozių. Sakė, kad prognozuotojai paprastai neprognozuoja atsargų. Atsakė dėl eksporto klausimo. Kalbėdamas apie darbo užmokesčio skaičiavimą pramonės įmonėse nurodė, kad tokie duomenys buvo paimti iš Valstybės duomenų agentūros. Akcentavo, kad ne MMA skaičiavimo formulė yra bloga, bet buvo susidariusios neeilinės rizikos. Svarbiausia, anot jo, yra nepaleisti MMA nuo VDU dinamikos. Kalbėjo, kad Lietuvos bankas mato galimybių suvienodinti MMA ir NPD, - tokiu būdu mažiausiai uždirbantiems būtų sumažinta mokestinė našta. Šie siūlymai galėtų būti įgyvendinti iki 2026 metų. Atsakė, kad dėl vartotojų kainų augimo realusis darbuotojų darbo užmokestis sumažėjo maždaug 5,9 proc. Atsakydamas dėl atimamų priedų sakė, kad imamas vidutinis priedų dydis, nes yra orientuojamasi į Eurostat MMA ir VDU santykį, kur priedai nėra įtraukiami. Taip pat sakė, kad Lietuvos banko vertinimu, Lietuva neprarado konkurencingumo dėl darbo užmokesčio pabrangimo.

Gediminas Norkūnas paaiškino, kodėl anksti pradedamos diskusijos dėl MMA. Vyriausybėje matomas poreikis dėl MMA sutarti kuo anksčiau, nes tai liečia ir kitų metų planuojamo biudžeto bei mokestinių pakeitimų klausimus. Sakė, kad Lietuvos banko siūlomas 13,4 proc. MMA didinimas yra reikšmingas. Pasisakė, jog yra natūralu, kad nesutampa makroekonominės prognozės, nes yra truputį kitoks matymas. Kalbėjo, kad nenorėtų atidėlioti sprendimo priėmimo dėl MMA dydžio, galėtų būti savaitės pertrauka. Nenorėtų atidėlioti prognozių ilgesniam laikotarpiui, tuo labiau susieti su formulės peržiūrėjimu. Tai galėtų būti jau kito periodo klausimas. Taip pat atkreipė dėmesį, kad Trišalėje taryboje sutarimas dėl MMA dydžio dažniausiai nebūna randamas. Vyriausybės pusei reikia truputį laiko įvertinti NPD poveikį biudžetui. Pakvietė socialinius partnerius kaip įmanoma greičiau susitarti, jei yra manoma, kad apskritai pavyks dėl to sutarti.

Ieva Valeškaitė pritarė, kad diskusija dėl NPD yra reikalinga, o formulės peržiūros taip pat reikėtų, nes labai svarbus yra konkurencingumo klausimas.

Aurelija Maldutytė kalbėjo, kad MMA padidėjimas įtakoja maždaug pusės dirbančiųjų atlyginimus. Nurodė, kad tokie atlyginimų dydžių augimo procentai gąsdina, nes didėjimas atsispindi ir maisto, paslaugų kainose. Pabrėžė, kad oriai turi gyventi visi.

Ričardas Garuolis stebėjosi, kodėl yra skubama su sprendimu dėl MMA, kai tai galima perkelti rudeniui. Kalbėjo apie didelį pajamų atotrūkį. Siūlė Lietuvos ekonomiką lyginti su Lenkijos ekonomika. Pabrėžė, kad reikia didinti vidinį vartojimą.

Artūras Černiauskas atkreipė dėmesį, kad tokia pati diskusija su tokiais pačiais argumentais vyko ir pernai, nors iš tiesų situacija nepablogėjo, matomi vien tik teigiami poslinkiai. Siūlė susitarti ir pagaliau rasti bendrą sprendimą. Sakė, kad profesinės sąjungos palaiko Lietuvos banko pasiūlytą dydį, o verslas yra kategoriškai „prieš“, kad tai yra per didelis dydis.

Andrius Romanovskis atkreipė dėmesį, kad šiuo metu darbdaviai nieko nepasakė dėl šio konkretaus dydžio, buvo kalbama apie bendrus principus, apie norą pradėti diskusijas, kassavaitinius derybinius susitikimus, grafiką per kiek laiko norima pasiekti susitarimą ir norą susitarti, nes geriau žinoti anksčiau, kad ir apie didesnę dydį, negu likus 2-3 mėnesiams iki naujų metų. Siūlė pakalbėti ir apie formulę, ir apie dydžius. Priminė, kad paskutinėje diskusijoje buvo siūlyta 10+10.

Gediminas Norkūnas pabrėžė, kad Vyriausybė numato visą kompleksą priemonių, ne tik MMA, NPD, bet ir socialinių pašalpų dydžių nustatymą, o tai prisideda prie pajamų nelygybės mažinimo. Tam reikalingos biudžeto lėšos ir reikia kompleksinio aiškumo. Sakė suprantantis norą padiskutuoti, bet prašė konstruktyvumo ir būtų labai gerai, jei diskusija ilgai neišsitęstų, nes iš praktikos žinoma, kad ji neprisideda prie sprendimo radimo.

Vytautas Šilinskas patvirtino, kad VDU prognozės pastaraisiais metais buvo viršijamos, nors ir buvo įvairių blogų išorinių aplinkybių, kurių niekas negalėjo numatyti – Covid-19, pabėgėliai, karas, bet 2022 metais buvo rekordinis užimtumas ir du metus vienas didžiausių atlyginimų ES. Lietuva ir tokiomis sąlygomis susitvarkė. Padėkojo visiems, kad pavyko įveikti visas krizes. Kalbėjo apie didelę Lietuvos padarytą pažangą, nurodydamas, kad Lietuva yra vidutinių pajamų valstybė einanti link aukštų pajamų valstybės. Pabrėžė, kad, kai kalbama apie konkurencingumą, reikia kalbėti apie konkurencingumą kokybe, pvz., pristatymo greičiu, klientų aptarnavimu, o ne apie konkurencingumą minimalia mėnesine alga. Akcentavo, kad Lietuvos verslas konkuruoja ne MMA. Šios dienos posėdyje Vyriausybė neturi atsakymo dėl MMA dydžio, taip pat atsakymo neprašoma ir iš socialinių partnerių. Šiandien yra tik diskusija. Tartis dėl formulės ir atidėlioti klausimą – Vyriausybė su tokiu darbdavių pasiūlymu nesutinka. Nors formulė nėra ideali, bet ji yra geriausia, kol neturime geresnės. Jis pasiūlė socialiniams partneriams su savo pozicija dėl MMA grįžti į Trišalės tarybos posėdį jau gegužės 2 arba 4 d. 14.00 val. ir turėti atsakymą, ar pavyko susitarti, ar ne.

Inga Ruginienė sakė tikrai nepritarianti tokiam pasiūlymui, taip pat tai nėra tinkama data. Reikia šį klausimą apsvarstyti organizacijos viduje, o per tokį trumpą laiką tai yra neįmanoma. Pasiūlė posėdį organizuoti bent jau gegužės 9 dieną. Pabrėžė, kad turi susitarti kiekviena organizacija ir dar profesinių sąjungų šalis turi suformuluoti poziciją. Ji pasigedo socialinio dialogo, derybų ir galimybės susitarti.

Vytautas Šilinskas nurodė, kad šiuo metu iš Vyriausybės pusės nėra įgaliojimas pasiūlyti vėlesnės datos, nei gegužės 4 d., todėl apie kito posėdžio datą, kuriame būtų priimamas sprendimas dėl MMA, informuos vėliau, kai pasitars Vyriausybėje.

Gediminas Norkūnas papildė, kad tai yra susiję su biudžeto projekto rengimu, su kitais dydžiais. Gegužės 4 d. yra paskutinė diena, kai reiktų užfiksuoti skaičius ir juos įtraukti į projektą, matant visą kontekstą.

Andrius Romanovskis pasitikslino, ar tai susiję su mokesčių reforma.

Gediminas Norkūnas atsakė, kad mokesčių pertvarkos klausimai taip pat yra pakankamai svarbūs. Pakartojo prašymą kaip įmanoma greičiau rasti sprendimą.

Ričardas Garuolis kalbėjo, kad reikia gerbti europinį socialinį dialogą, sakė nematantis priežasčių, kodėl reiktų taip skubėti su sprendimu.

Ričardas Sartatavičius sakė, kad tiek darbdaviai, tiek profesinės sąjungos supranta, kad tai yra kompleksinis sprendimas. Bet laiko priimti subalansuotą sprendimą iki gegužės 2 ar 4 dienos yra per mažai.

Andrius Romanovskis sakė supratęs, kad šiandien vyksta tiesiog pasikalbėjimas „dėl varnelės“. Priminė, kad socialiniai partneriai daugiau kartų yra susitarę negu nesusitarę. Pabrėžė, kad MMA dydis niekaip nesusijęs su 2024 m. biudžeto projektu. Kad būtų buvusi sąžininga diskusija, taip ir reikėjo nurodyti, kad MMA dydis ir sprendimo greitis susiję su mokesčių reforma, bet ne su biudžeto projektu. Pritarė profesinių sąjungų atstovų bei kitų darbdavių organizacijų išsakytai nuomonei, kad apie gegužės 2 d. negali būti jokios kalbos.

Ričardas Sartatavičius papildė sakydamas, kad ir gegužės 4 d. netinka.

Dalia Jakutavičė sakė supratusi, kad Trišalė taryba gavo kirtį, kad daug metų nesusitaria dėl MMA ir šiais metais Vyriausybė jokių vilčių į Trišalę tarybą nededa. Tokiu atveju, Vyriausybė turėjo pristatyti MMA dydį ir socialiniai partneriai būtų išsakę savo pozicijas.

Arvydas Dambrauskas kalbėjo, kad istorinis atvejis Trišalėje taryboje, kai darbdaviai ir profesinės sąjungos susitaria, o Vyriausybė nepritaria.

Vytautas Šilinskas apibendrina, kad šios dienos posėdyje informacija išklaudyta, sprendimas nepriimtas, darbdaviai ir profesinės sąjungos su pasiūlymu dėl posėdžio datos nesutiko, susitarimo nėra.

NUTARTA:

1. Išklaudyta Lietuvos banko pateikta informacija dėl minimalios mėnesinės algos 2024-iems metams nustatymo prielaidų.

2. Profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų atstovai nepritarė Vyriausybės atstovų pasiūlymui svarstyti MMA klausimą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdyje 2023 m. gegužės 2 - 4 dienomis.

3. Atsižvelgiant į profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų atstovų išsakytas nuomones, Lietuvos Respublikos trišalės tarybos pirmininkas apie Vyriausybės šalies siūlomą neeilinio Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio datą dėl minimalios mėnesinės algos nustatymo 2024-iems metams klausimo svarstymo socialinius partnerius informuos vėliau.

3. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų.

Rimtautas Ramanauskas informavo, kad pranešėjas dėl svarbių priežasčių paprašė atidėti šio klausimo svarstymą kitam posėdžiui.

Trišalės tarybos nariai pritarė pasiūlymui.

NUTARTA. Klausimo teikėjų prašymu, klausimo dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų svarstymą nukelti į kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį.

4. SVARSTYTA. Siūlymai dėl pensijų kaupimo.

Martynas Šiurkus informavo, kad bus pristatyti planuojami pakeitimai dėl antrosios pensijų pakopos. Pabrėžė, kad tai yra pirminis pakeitimų variantas.

Inga Buškutė, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Pensijų grupės vadovė, pristatė skaidres „Siūlymai dėl pensijų kaupimo sistemos tobulinimo“ (*skaidrės pridedamos*). Ji kalbėjo apie pagrindinius pensijų kaupimo sistemos principus. Nurodė, kad dėl kai kurių pensijų kaupimo sistemos aspektų yra kreiptasi į Konstitucinį Teismą. Informavo, kad iki Konstitucinio Teismo nutarimo esminių sistemos pakeitimų nebus siūloma. Pristatė siūlymus dėl automatinio įtraukimo bei siūlymus dėl išmokų.

Andrius Romanovskis atkreipė dėmesį į politikų norą modifikuoti ilgalaikius dalykus pensijų kaupimo srityje. Kalbėjo, kad kaitaliojimai baugina, bet šiuo atveju patys pasiūlymai nėra bauginantys. Kvietė socialinius partnerius ir toliau daugiau tartis ir apie problemas kalbėti viduje.

Tadas Gudaitis, Lietuvos investicinių ir pensijų fondų asociacijos vadovas, kalbėjo, kad dėl siūlomų pakeitimų potencialiai kaupiančiųjų gali būti mažiau. Reiktų galvoti, kokią reikšmę priimami sprendimai turės ilguoju laikotarpiu. Pakomentavo siūlymus dėl išmokų, akcentavo, kad reiktų ieškoti sprendimų, kaip gyventojai ilguoju laikotarpiu daugiau kauptų papildomai pensijai.

Inga Ruginienė apgailestavo, kad suformuluotus pasiūlymus galėjo išgirsti tik per spaudos konferenciją. Klausimas Trišalėje taryboje atsirado tik tada, kai buvo išsiųstas raštas

Ministrei Pirmininkei. Kalbėjo, kad daugelis klausimų, susijusių su darbuotojų gerove, nepatenka į Trišalę tarybą. Mano, kad nesąžininga teikti tokius kosmetinius pasiūlymus, kurie iš esmės nieko nereiškia, tai tarsi bandymas įtikti visuomenei. Išsakė Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos poziciją, kad automatinio įtraukimo reikėjo atsisakyti anksčiau, jo įvedimas buvo klaida, turėtų būti kiekvieno žmogaus asmeninis laisvas apsisprendimas kaupiti ar nekaupiti papildomai. Kritikavo 12-os mėnesių atostogas – žmogus pats turėtų galėti reguliuoti, kiek ilgai jis nori atsisakyti nemokėti įmokų, taip pat dėl paveldėjimo yra įvairių dalykų. Padėkojo už teikiamą siūlymą dėl galimybės atsiimti vienkartinę išmoką sukaupusiems nuo 5 000 iki 10 000 Eur. Kalbėjo, kad valstybės parama turėtų būti visiems gyventojams. Baigdama sakė, kad, jeigu sistemoje yra padarytos klaidos, jos turi būti kuo greičiau taisytinės.

Vytautas Šilinskas informavo, kad dėl svarbių priežasčių išvyksta ir pirmininkauti posėdžiui perduoda kitam Vyriausybės pusės atstovui Trišalėje taryboje – Rūtai Juršaitei.

Dalia Jakutavičė pasigedo sąžiningumo vartotojo atžvilgiu, trūksta informacijos, nuo kokie atlyginimo dydžio žmogui apsimoka kaupiti papildomai pensijai ir kiek minimaliai metų reikėtų kaupiti. Kalbėjo, kad tie, kurie uždirba MMA, kol kas turi tik praradimus.

Ričardas Sartatavičius klausė, kada įsigaliojūt šie pakeitimai ir domėjosi praktiniu lėšų iki 10 000 Eur atsiėmimu. Taip pat pasiūlė, kad galbūt reikėtų įtraukti tam tikrą punktą, kad žmogus nepiktnaudžiautų atsiėmęs šiuos pinigus.

Tadas Gudaitis pabrėžė, kad automatinis įtraukimas yra privalomas 14-je EBPO valstybių iš 38, 6-se valstybėse, kaip ir Lietuvoje, žmogus turi tam tikrą laisvę pasirinkti dalyvavime. Kalbėjo apie tai, kad pensijų fondų valdytojai negauna jokių paskatų, skatinamoji įmoka skiriama kaupiančiam žmogui. Atsakė, kad remiantis Vakarų Europos praktika, kaupimui reikėtų atidėti apie 10 proc. pajamų, o kaupimas turėtų būti ilgalaikis procesas norint gauti didesnių išmokų.

Ričardas Garuolis nurodė, kad profesinės sąjungos nepritaria privalomo kaupimo privačiuose pensijų fonduose principui. Tai galimai korupcinis pasiūlymas ir yra labai neteisinga žmonių uždirbtų atlyginimų atžvilgiu.

Arvydas Dambrauskas klausė, kas bus atsakingas privačios bendrovės bankroto atveju. Jei norima priversti žmones dalyvauti, reikia atitinkamų garantijų ir atsakomybės.

Inga Buškutė padėkojo už visas išsakytas nuomones. Ji pabrėžė, kad tai nėra galutiniai siūlymai. Atsakė, kad valstybės parama ateina kitais būdais. Sakė, kad uždirbę ir mažas pajamas gyventojai, bet sistemingai kaupę, jau ateina į anuitetus. Dėl projekto įsigaliojimo bus papildoma informacija. Sukakęs pensinį amžių žmogus kreipimasi dėl pinigų išmokos gali atidėti neribotam laikui. Pabrėžė, kad bendrovių turtas yra atskirtas nuo kaupiančių gyventojų turto, t. y., jei bendrovė bankrutuoja, gyventojų turtas yra perduodamas kitam pensijų fondui.

Martynas Šiurkus papildė informaciją apie teikiamą įvairią socialinę paramą. Mano, kad Lietuvoje kaupimas nėra visiškai privalomas, nes žmogus turi teisę pasirinkti. Siekiama, kad sistema būtų lankstesnė, bet tuo pačiu metu ir jos nesugadinti. Jis informavo apie rudenį planuojamą organizuoti konferenciją pensijų kaupimo sistemos klausimu, kurioje būtų galima diskutuoti apie pensijų sistemą apskritai. Kalbėjo apie solidarumo aspektą mokesčių sistemoje. Pakartojo, kad laukiama Konstitucinio Teismo sprendimų.

NUTARTA. Išklaudyta informacija apie siūlymus dėl pensijų kaupimo.

5. SVARSTYTA. Dėl darbdavių ir profesinių sąjungų organizacijų atstovų delegavimo į Tarptautinės darbo organizacijos konferencijos 111-ąją sesiją.

Linas Lasiauskas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus patarėjas, pristatė skaidres „Dėl darbdavių ir profesinių sąjungų

organizacijų atstovų delegavimo į Tarptautinės darbo organizacijos konferencijos 111-ąją sesiją, vyksiančią 2023 m. birželio mėn. 5 - 16 d. Ženevoje (Šveicarijos Konfederacija)“ (*skaidrės pridedamos*). Pranešėjas pristatė Konferencijos datą ir vietą, jos darbotvarkę, pabrėžė, kad 111-oji konferencijos sesija vyks gyvai, bus užtikrinamas sinchroninis vertimas šešiomis oficialiomis Jungtinių Tautų kalbomis, informavo apie būsimas balsavimo procedūras. Taip pat pateikė informacijos apie Lietuvos delegacijos sudėtį, pristatė darbotvarkę ir preliminarią programą. Akcentavo, kad iki balandžio 28 d. prašoma raštu informuoti Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją apie deleguojamus socialinių partnerių atstovus.

Inga Ruginienė paprašė Trišalės tarybos nariams dar šiandien, balandžio 25 d., persiųsti šias skaidres.

Ričardas Sartatavičius informavo, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija šiemet savo kandidatūros nekelia. Jis pasitikslino, ar tikrai darbdavių ir profesinių sąjungų organizacijos gali deleguoti tik po vieną savo atstovą.

Linus Lasiauskas pabrėžė, kad Lietuvos delegacijos sudėtyje turi būti po 1 darbdavių bei darbuotojų organizacijų atstovą. Kalbėjo, kad kartu gali vykti ir patarėjai, bet jų komandiruotės išlaidos nebus apmokamos iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos lėšų bei renginyje jie neturės balsavimo teisės, negalės kalbėti plenarinės sesijos metu.

Rimtautas Ramanauskas nurodė, kad pagal rotacijos principą šiais metais turėtų vykti Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos atstovas.

Gediminas Rainys nurodė dalyvaujantis posėdyje vietoje Sigito Gailiūno. Jis informavo, kad Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija taip pat nedalyvaus renginyje. Pagal rotacijos principą šiemet turėtų vykti Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų atstovas, o kitais metais – Lietuvos darbdavių konfederacijos atstovas. Sakė, kad informacija apie deleguojamą atstovą bus pateikta raštu.

NUTARTA:

1. Išklaudyta informacija dėl darbdavių ir profesinių sąjungų organizacijų atstovų delegavimo į Tarptautinės darbo organizacijos konferencijos 111-ąją sesiją.

2. Prašyti socialinių partnerių iki 2023 m. balandžio 28 d. raštu informuoti Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją apie priimtą sprendimą dėl deleguojamų atstovų dalyvavimo Konferencijoje.

6. SVARSTYTA. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Rūta Juršaitė pasiūlė kito eilinio Trišalės tarybos posėdžio datą – gegužės 23 d. 14.00 val. Dėl neeilinio Trišalės tarybos posėdžio datos MMA klausimu bus informuota vėliau.

Trišalės tarybos nariai pritarė pasiūlymui.

Ričardas Sartatavičius Trišalės tarybos narius informavo apie gegužės 18 d. vyksiantį renginį, kurį organizuoja Lietuvos pramonininkų konfederacija kartu su Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacija, prisidedant Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai. Vyks konferencija „Efektyvi Trišalė taryba – socialinio dialogo katalizatorius“, kurioje bus aptariamos labai svarbios aktualios temos. Kvietė socialinius partnerius joje dalyvauti.

NUTARTA. Kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį organizuoti 2023 m. gegužės 23 d. 14.00 val.

Posėdžio pirmininkas

Vytautas Šilinskas

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė